

ST.

3. mai 1947
59. årgang
Nr. 15-16

ILAV

Seksualmoralen

Utsyn

Den katolske kirke
på Island

De ukatolske enten - eller

Una Sancta

Der ute

Her hjemme

40
øre

Seksualmoralen

Preken av pastor Dr. G. VRANKEN

«Norge er et utdøende land!» — Denne alarmende uttalelse av en av de ledende menn i Statens Statistiske Byrå har vi kunnet lese flere ganger i avisene¹⁾. Den stammer fra en som i mange år har studert befolkningsspørsmålet og er bygd på de nøkterne statistikkens objektivitet. Den gjen- tar for vårt konkrete vedkommende, her i landet, i våre dager etter den andre verdenskrig, bare den samme forutsigelse som etter den første verdenskrig ble uttrykt i en kulturfilosofs kjente boktittel: «Vesterlandenes undergang»!²⁾ Den ble jo et berømt slagord som kan stå som overskrift over den blod- røde solnedgang til Vesterlandenes dekadente kul- tur og utlevde nasjoner.

Det er ikke første gang i menneskehetens historie at en kulturperiode lakker mot enden. Mange folk og nasjoner er i tidens løp stått fram, kommet i vekst og blomstring — og så utdødd og forsvunnet.

I profeten Daniels bok leser vi om undergangen av verdensriket Babylonia i det 6. århundre før Kristus. Allerede ved den beseglet rikets skjebne. Mektige fiendtlige hærer er på marsj gjennom ørke- nen. Snart vil de dukke opp foran Babylon, besette hovedstaden, drepe kongen og dele riket. Uten å ane noe har kong Baltassar i den siste natt gjort et stort gjestebud for hele hoffet. Midt under det ville drikkelag viser det seg på veggen under lysstaken en hemmelighetsfull hånd, hvis åndefingre skriver tre ord på veggen: «Mene, Tekel, Pares,» dvs. Talt — veid — delt». Og i den samme natt kom den katastrofale ende over Babylon.

Talt — veid — delt. Er nå kanskje også Europas år talt, er nivået og holdningen veid og funnet for lett...?

Det trenger ikke en gang fiendtlige hærskarer utenfra for å tilintetgjøre de vesterlandske folk, Det

20. århundres kulturmennesker har selv forgiftet sine livskilder. De har dømt seg selv til å dø ut!

Statistikkene viser hvor langt eksekusjonen av denne dom allerede er skredet fram. Den vil være en fullbyrdet kjensgjerning etter noen få generasjo- ner. Det er den ubønnehørlige konsekvens av at de fleste moderne mennesker betrakter *seksuallivet og ekteskapet* som en ren privatsak, løsrevet fra et- hvert hensyn til *religiøs* holdning og *sosialt* an- svar....

En alvorlig betraktning av våre kristne prinsipper på dette område er derfor på sin plass.

Byen *Thessaloniki* var — og er den dag i dag — en stor havneby. Den var den gang ennå mer enn i dag det store internasjonale handelssentrum mellom Rom og Asia. De fleste av oss pleier å forestille seg det historiske miljø for de bibelske begiven- heter på en altfor idyllisk og idealisert måte. De forhold som den lille kristne menighet i Thessaloniki levde i var vel ikke så svært forskjellige fra de moralske tilstander i våre moderne havnebyer.

Til menigheten i denne by har Paulus skrevet to sendebrev. Som klok sjelesørger tar han deri klart og åpent stilling til de konkrete problemer og for- hold som Thessalonikerne levde under. I et avsnitt i 1. brev som handler om ekteskapet og seksual- livet skriver han:

«*Brødre, dette er Guds vilje, deres heliggjøring: at dere holder dere vekk fra utukt, at hver av dere må forstå å erverve sin egen hustru i hellighet og ære, ikke i sanselig lidenskap som hedningene som ikke kjenner Gud. Ingen må gjøre urett eller svik mot sin bror i dette anliggende.*»

Disse alvorlige ord er høyst aktuelle i våre dager, da den såkalte «gammeldagse seksualmoral» offent-

VÅRE på søn- og helligdager KIRKER

Liturgisk
kalender:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Soknepresten, telefon 41 41 61.

Fromesse kl. 7.
Stille messe kl. 8,15.
LOW MASS kl. 9,45.
English Sermon.

Høgmesse med preken kl. 11.
Aftengudstjeneste kl. 19.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Fransiskanerne, telefon 68 08 68.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste kl. 17.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, telefon 44 23 24.

Fromesse kl. 8,15
Høgmesse kl. 10,30
Kl. 18 Aftengudstjeneste.

Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17,
Stabekk.
Soknepresten, telefon 33 77 35.

Fromesse kl. 9,05
Høgmesse kl. 10,45
Aftengudstjeneste kl. 17,45.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, telefon 37 45 90.

Høgmesse kl. 9,30
Aftengudstjeneste kl. 17,00.

Vår Frue Villas kapell, Montebello,
Smestad.
Prestegården, telefon 55 81 21.

Høgmesse kl. 8,30.
Aftengudstjeneste kl. 16,30.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, telefon 2 209.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse 10,45
Aftengudstjeneste.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, telefon 15 410.

Fromesse kl. 8,30.
Høgmesse kl. 11.
Aftengudstjeneste.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens
gate 1.
Soknepresten, telefon 2 019.

Fromesse kl. 8,30
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, telefon 1 438.

Ottemesse kl. 8,15.
Høgmesse kl. 10,30.
Foredrag med sakramental velsig-
nelse kl. 19.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s plass 1.
Soknepresten, telefon 1 168.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgaten 113.
Soknepresten, telefon 1 751.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste kl. 18.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, telefon 3 195.

Fromesse kl. 8,30
Høymesse kl. 11,00
Aftengudstjeneste kl. 18.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen
Soknepresten, telefon 266.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, telefon 4 225.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste kl. 17.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, telefon 644.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse » 10,30
Aftengudstjeneste kl. 19.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten telefon 25 534.

Fromesse kl. 8,00
Høymesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

Søndag 4. mai: 4. søndag etter påske. Ep. Jak. 1, 17—21, ev. Joh. 16, 5—14.

Mandag: Pius V, pave og bekjenner † 57.

Tirsdag: Johannes, apostel og evangelist ved den Latinske port, † 92.

Onsdag: Stanislas, biskop og martyr † 1077.

Torsdag: Erkeengelen Mikael's åpenbaring.

Fredag: Gregor av Nasians, biskop og kirkelærer, † 389.

Lørdag: Antonius, biskop og bekjenner. Gordianus og Epimakus, martyrer † 875.

Søndag 11. mai: 5. søndag etter påske. Ep. Jak. 1, 17—21, ev. Joh. 16, 5—14.

Mandag: Nereus, Dometilla og Pankratius, martyrer † 106.

Tirsdag: Robert Bellarmen, biskop og kirkelærer † 1624.

Onsdag: Vigiliedag.

Torsdag: Kristi himmelferd, ep. ap. gj. 1, 1—11, ev. Mark. 16, 14—20.

Fredag: Ubaldus, biskop og bekjenner.

Lørdag: Paschal Baylen, bekjenner.

Søndag 18. mai: Søndag etter Kristi himmelfart.

SYLLING: **St. Hallvard kapell.**
Presteboligen, telefon 9 028.

Høgmesse kl. 10,30
Aftengudstjeneste.

TØNSBERG: **St. Olavs kapell.**
Soknepresten, telefon 2 238.

Fromesse kl. 8,00
Høgmesse kl. 10,30

lig blir neglisjert, angrepet og latterliggjort i samtaler, aviser og bøker.³⁾

La oss i Paulus's ord legge merke til *én* setning som kaster lys over det hele, som viser seksualmoralen i sitt store perspektiv. Han sier: «Dere må ikke handle slik som hedningene som ikke kjenner Gud!»

Ja sannelig, de som ikke kjenner eller ikke vedkjenner seg Gud har mistet blikket for helheten. De som ikke kjenner Skaperen *kan* ikke ha den rette forståelse for skapningen og dens harmoni, hensikter og lover. En rent menneskelig moral som bare er bygd på borgerlige sømmelighetsoppfatninger, blir — som erfaringen jo viser — snart puffet over ende og kastet bort som ubekvem og... ubegrunnet.

Og så bryter egoismen fram. Da kan en jo helt konsekvent uten noen hemning gi etter for alle sine rent dyriske instinkter. Døren er åpen for en tøylesløs «fri kjærlighet», for ekteskapsbrudd og skilsmisse, for barnebegrensning og fosterdrap. Med hensyn til de så meget omtalte preventive midler vil jeg bare peke på et betenkelig tegn som viser hvor langt vi allerede er kommet: det eneste som ennå diskuteres og vekker litt motsigelse, er disse midlers offentlige anbefaling og bruk utenfor ekteskapet, mens det samme naturstridige inngrep i samlivet mellom ektefeller synes nesten å antas som en selvfølge...!

I rammen av en preken er det ikke mulig inngående å fremstille alle de enkelte moralske prinsipper om seksuallivet og ekteskap. Det skjer utførlig i den undervisning som kirkeretten uttrykkelig foreskriver for brudefolk før de kan tillates å holde bryllup. Og hver katolikk kan og skal be sin skriftefar om opplysning og hjelp i alle tvil og vansker som tynger han ssamvittighet.

Det er en fatal villfaring å si at en prest på grunn av sitt *colibat* ikke kan ha forståelse for ungdommens og ektefolks seksuelle problemer. At en katolsk prest fritt velger å leve i *colibatet* betyr jo ikke at han forneker den naturlige trang og den positive verdi av det kjønnslige. Men han personlig gir avkall på det for å være helt fri og ledig for høyere oppgaver, for utelukkende å gå opp i Guds og sjeleenes tjeneste. Les det klare 7. kapitel i det 1. Korintherbrev!

Du skal altså ikke tie om noe overfor din prest. — Omvendt har presten ikke rett og ikke lov til å tie, til å være overbærende i disse ting. En slik holdning hos skriftefedre og sjelehyrder blir brennemerket som «en brødefull taushet» av ingen mindre enn pave Pius XI i hans store rundskrivelse om ekteskapet (som for øvrig finnes oversatt på norsk). Vår biskop har to ganger tatt seksualmoralen som emnet for sitt årlige hyrdebrev⁴⁾. Selv om de katolske prinsipper er kjent for de fleste må de allikevel til sine tider fremholdes og hevdes!

*

Hold deg til det store synspunkt: «ikke som hedningene som ikke kjenner Gud». Nei, se på helheten: Gud og hans skapning, De seksuelle evner, det kjønnslige begjær, er krefter som Skaperen har lagt inn i menneskene. De skal derved være Hans

medarbeidere så mennesket blir redskap i Guds skaperhånd.

Det betyr et ansvar overfor *Gud* og overfor *samfunnet*, en høy og edel tjeneste. Den må virkelig gjøres på den rette måte som harmonisk passer inn i Skaperens plan. Og det er bare mulig når to mennesker har forent seg til et uoppløselig livssamfunn, i en absolutt hengivenhet til hverandre. Bare da kan en gi seg trygt og helt. Bare da blir det ikke en forbigående forelskelse, men en sann kjærlighet. Den går ikke ut på å *være* lykkelig, men først og fremst å *gjøre* lykkelig⁵⁾. På en slik holdning kan en bygge en sann og varig livslykke.

Det kan visstnok bli vanskelig å holde seg *konsekvent* til den katolske seksualmoral. Det kan forekomme svakheter og synder. Men en skal da ikke la det som er svakhetssynd gjelde for riktig!⁶⁾

Hva blir altså den konkrete konsekvens? Må vi katolikker ofre for våre prinsipper? Må katolske ektefolk slite med en større barneflokk? Må katolske ungdommer pålegge seg å leve i absolutt avholdenhet mens offentliggjorte statistikker viser at mer enn tre fjerdedeler av de unge mennesker har seksuell omgang for ekteskap? Må katolikkene da stadig være «de brave», «de dumme»?

Ja! Ja, hvis *det* skal kalles dumhet ikke å gå med på de samme prinsipper som «hedningene som ikke kjenner Gud»!

Vi har — Gud skje lov! — et annet syn: helhetssynet! Men det har sine ubønnhørlige konsekvenser, som ikke tillater kompromisser. Og når de konsekvente kristne den dag i dag bare er *et fåtall* som av den store masse blir betraktet som «de dumme», så er det ikke noe nytt i menneskenes historie. Da gjelder igjen Apostelordene: «Brødre, dere må leve som fremmede og som reisende på jorden» — «midt i en ond og vrangvillig slekt» — «for dagene er onde»!⁷⁾

Eller tenk på Noa og hans tid! Når vi leser i den 1. Mosebok — eller i tilfelle ser på teatret den gripende scene⁸⁾ — hvordan Gud i hine dager så seg omkring på jorden og ble skuffet over menneskenes degenerering, — får en da ikke uvilkarlig den tanke: Hvordan står det til i våre dager? Får Vårherre se noe bedre her blant oss?...

Ja, den motsetning mellom gode og onde mennesker var og er en realitet. Og den skal være det helt til verdens ende! Så meget er klart fra de hemmelighetsfulle forutsigelser i Bibelens siste bok: Johannes's Åpenbaring. Der skildres jo den store strid av de rettferdige mot «hedningene som ikke kjenner eller ikke vedkjenner seg Gud». Men der finnes også de herlige løfter om de trofastes evige lønn!

Slik står det skrevet i Åpenbaringens siste kapitel:

«La den som gjør urett, fremdeles gjøre urett, og den urene fremdeles forurense seg.

La den rettferdige fremdeles gjøre rettferd, og den hellige fremdeles helliggjøre seg.

Se, jeg kommer snart og har lønnen med meg til å gjengjelde hver især etter hans gjerninger. Jeg er den første og den siste, opphavet og enden.

Salige er de som tvetter sine klær i Lammets blod, så de kan rå rett til livsens tre og gå gjennom

UTSYN

Katolisismen i India i dag

India har helt siden krigen vært midtpunktet for verdens interesse. Forhandlingene som har vært ført med England angående landets eventuelle uavhengighet og fremtidige styre, har hittil hatt dårlig resultat, og det kom som en overraskelse på de fleste da statsminister Atlee forleden erklærte at den britiske overhøyhet i India skal opphøre senest fra juni 1948.

Hvilken betydning vil så dette skritt ha for katolikkene i India, og hvordan stiller de seg til landets frihetskamp? Det viser seg at katolikkene som jo er en minoritet på 4½ million med liten politisk innflytelse, inntil for få år siden har holdt seg utenfor den politiske strid. Men i den senere tid er det skjedd en forandring, slik at mange fremtredende representanter for Kirken har arbeidet aktivt for Indias uavhengighet. Således har den kjente professor C. J. Varkey byttet sitt embetsarbeid med politisk virksomhet og ble undervisningsminister i den første kongressregjering i Madras. Da krigen begynte og regjeringen ble oppløst, vendte han tilbake til universitetet, men han hadde vært en pionér og ble fulgt av andre. For tiden er der flere ledende katolikker i kongressen, og P. Jérôme D'Souza, rektor ved universitetet Loyola i Madras er blitt utnevnt som de kristnes representant i den konstituerende forsamling i Delhi som hadde sitt første møte 9. desember i fjor.

Hvordan vil så situasjonen bli for katolikkene i India når engelskmennene trekker seg tilbake? Vil de ikke bli dårlig behandlet under et indisk styre? Der er grunn til å tro at de katolske skolene vil miste økonomisk støtte fra staten, og at konversjon til katolisismen vil

porten inn i byen. Utenfor er hundene, de overtroiske, utuktige og mordere, avgudsdyrkerne og de som elsker og farer med løgn.

Jeg, Jesus, har sendt mitt sendebud for å vitne om dette for dere i menighetene.» (Åpenb. 22, 11—16.)

¹⁾ Major Langeland i flere foredrag og intervjuer.

²⁾ Oswald Spengler, *Untergang des Abendlandes*, 1918—22.

³⁾ Jvf. diskusjonen mellom prof. Langfeldt og pastor Eide i «Morgenbladet» jan.—febr. 47. Den førstnevnte meddeler den Gallupundersøkelse om seksualmoralen blant studenter som vi etterpå kommer til å peke på.

Jvf. den realistiske beskrivelse i Øystein Parmann's bøker.

⁴⁾ Biskop dr. J. Mangers, *Hyrdebrevene Fasten 1933 og 1945*.

⁵⁾ Jvf. hyrdebrevet 1933, I, 1.

⁶⁾ Jvf. hyrdebrevet 1945 mot slutten; og prefekt Wembers hyrdebrev 1947.

⁷⁾ Hebr. 11, 13 og 1. Per. 2, 11 / Ef. 5, 16 / Filip 2, 15.

⁸⁾ «Guds grønne enger», 8. akt.

bli vanskeliggjort, selv om det sannsynligvis ikke blir noen åpen religionsforfølgelse. Bortsett fra at hinduerne selv er religiøst fanatiske, vil de samtidig frykte for å miste en politisk tilhenger med hver konvertitt til katolisismen. I provinsen Travancore som har en regjering av hinduere, har katolikkene hatt mange vanskeligheter. Der er således innført en statsskoleplan som de kristne skolene enten må innorde seg under eller miste bevilgningene fra staten. Det er bare en av de mange forholdsregler som er tatt mot Kirken. Men på den annen side må det fremheves at Travancore er en stat av innfødte, og herskeren blir av Pandit Nehru selv omtalt som en diktator og som står i sterk opposisjon til kongressen.

Men Indias uavhengighet har også fordeler for katolikkene. Hittil er misjonsarbeidet blitt sterkt hindret på grunn av de innfødtes mistro til katolikkene som europeere. Denne mistroen grunner seg særlig på frykten for at katolikkene har tenkt å benytte seg av konversjonene til å få politisk makt og danne en egen kristen stat. Det har allerede hatt en heldig innflytelse på folkeopinionen at der nå utdannes stadig flere innfødte prester. Det viser mere enn noe annet at Kirken er universell og ikke knyttet spesielt til den vesterlandske sivilisasjon som alltid for indierne vil være forbundet med fremmed maktpolitikk. For 50 år siden var der enda ikke noen innfødte biskop, mens der i dag er 19. Tre fjerdeparter av de 6000 prestene er indiske, likeså 7000 nonner av 10 000. Både katolske og protestantiske kristne har også stadig bekreftet at deres misjonsgjerning utelukkende gjelder troens utbredelse og ikke på noen måte er et kamouflert politisk foretagende. Det er derfor sannsynlig at mistroen til de kristne vil avta når engelskmennene definitivt gir India frie hender i politisk henseende.

Feriekoloni 1947

Hermed gjør vi menighetene i Oslo og omegn kjent med at vår menighetspleie-komité har leid den prektige eiendom til Arbeiderforeningen i Sylling fra 1. juli i år.

Forberedelsene er nå i gang for der å kunne gi ca. 25 skolebarn et riktig godt ferieopphold i 6 uker. I den anledning vil vi da igjen appellere til alle interessertes velvilje, likesom i tidligere år.

Vi er takknemlig for bidrag i den ene eller annen form. Samtidig arbeider vi for engang i ikke altfor fjern framtid å kunne skaffe våre menigheter en egen eiendom, skikket både for dette og andre sosiale formål.

For feriekolonien dette år har komiteen utsikt til å kunne ansette en yngre katolsk sykepleierske som husmor. Som vel kjent har fru Sørum med stor dyktighet og interesse for saken bekledt dette verv gjentagende ganger, hvorfor menighetene må være henne og skiftende medhjelpere stor takk skyldig.

Skulle det i år finnes et par katolske unge piker som mot en rimelig godtgjøring kunne påta seg å hjelpe husmoren med stellet av barna etter nærmere overenskomst, bes de henvende seg til Oslo Katolske Menighetspleie, Akersveien 5, I snarest.

Oslo, 28. april 1947.

For St. Olavs Menighet

Arne Sund, S. T. D., forrett. sokneprest.

For St. Hallvards Menighet

Novatus Hutjens, O. F. M., sokneprest.

De ukatolske enten - eller

8.

Franske katolikker på skillevegen

I det 12. og 13. århundre opplevde Europa en kristen kultursyntese som ikke har hatt sitt side-stykke hverken før eller senere, og det er rimelig at mange kristne ser tilbake på den med vemod. Men historien står ikke stille, både Kirkens sennepstre og det verdslige åndsliv utvikler seg. En kristen kultur i dag ville være vesentlig forskjellig fra Middealderens. I Middealderen var for eksempel legmannens apostoliske funksjon ennå lite påaktet. Presten hadde en mer eneveldig rolle i det religiøse liv enn han får etter at pavene har hjulpet fram den «katolske aksjon».

På en måte kan en si at legmannen fikk en mer fremskutt plass allerede med Luthers og Calvins teologi som skapte forutsetningene for en sterk utvikling av legpredikantenes virksomhet. Det er jo ofte slik at bevegelser som forkaster en del av den overleverte sannhet, gir de sider av sannheten som de beholder, en så stor plass at den dogmatiske utviklingen blir fremskyndet. Men når en sannhet blir revet ut av helheten, får den ikke sitt normale omfang. Innen luthersk kirkeliv har det bare vært en meget begrenset gruppe mennesker som har kunnet delta i et aktivt legmannsapostolat, — nemlig dem som føler seg kallet til å preke og utfolde misjonsvirksomhet på det rent religiøse område.

Den form for legmannsapostolat som utfolder seg på arbeidsplassen, i hjemmene, i det sosiale og politiske liv og som er tilpasset *alle* mennesker uansett kjønn, alder, yrke og begavelse, kjenner en vel i lutherske land til hovedsakelig bare innen oxford-gruppe-bevegelsen og den kommer i tid *etter* oppblomstringen av «katolsk aksjon». (Disse to parallelle legmannsbevegelser kan kanskje bli et fruktbart grunnlag for samarbeid og tilnærming i fremtiden.)

Samtidig som nye menneskegrupper aktiviseres i Kirkens tjeneste ser vi på det verdslige livs område at nye befolkningslag rykker i forgrunnen. Arbeiderne har — som Maritain sier — vunnet bevissthet om seg selv og sin verdi som mennesker. I og med denne bevissthet vil det måtte foregå radikale omlegninger av samfunnslivet, slik at nye lag av folket kan ta aktivt del i dette og tilføre kulturen nye impulser.

Disse to folkelige bevegelsene, den religiøse og den sosiale, foregår ikke uavhengig av hverandre. Innenfor det religiøse legmannsapostolatet vokser det fram betydelige grupper av arbeidere og arbeiderungdom, og på det sosiale livs område ser vi — i Frankrike for eksempel — kristent inspirerte fagbevegelser gjør seg gjeldende. På den annen side er det klart at den omveltning som foregår ute i verden er full av vanskeligheter og farer, fordi de folkelag som i stigende grad overtar ledelsen av

samfunnslivet, gjennom lange tider har vært utsatt for intens anti-kristen propaganda.

Vi er i dag vitne til et spennende kappløp. Samtidig som arbeiderne rykker inn, splitter de seg i to leirer hvorav den ene er klart totalitær og ateistisk og den annen mer humanistisk og ofte direkte kristen. Kirkens skjebne i vårt århundre er for en stor del avhengig av at den arbeiderklasse som i fremtiden kommer til å dominere mer enn den gjør i dag, er villig til å tillate kamp med åndelige våpen og ikke slår kristendommen ned med vold. Kampen står mellom humanitet og brutalitet.

Det er ikke til å unngå at det både blir seire og nederlag å notere i denne kappestrid, og det kan ofte være med forferdelse en iakttar sakenes utvikling. Men har ikke derfor rett til å *forlate* den åndelige kamps arena for å få en hurtig avgjørelse som passer en selv og som en blir utålmodig av å vente på. Det er på en måte dette general de Gaulle gjør når han nå står fram med sitt «enhetsparti» som skal samle alle franskmenn, som det heter. Det er jo ganske klart at en slik samling i dag ikke kan vinne fram med parlamentariske midler. (En minnes uvilkårlig kardinal Suhards advarer ved siste Kristi kongefest mot alle diktaturtendenser «fra hvilken side de enn måtte komme».)

Men her er det altså fristelsen vil bli stor for enkelte franske katolikker. Hvorfor ikke vende tilbake til middealderens samfunnsideal og søke beskyttelse for religionen hos en sterk statsmakt? Tanken kan få en til å fryse på ryggen. Skal den nye fruktbare kontakten mellom religion og folk igjen ødelegges og erstattes med et klerikalt statsapparat som holder de folkelige bevegelsene nede med vold? Det vil i tilfelle legge en død hånd over den såkalte «religiøse renessanse» i Frankrike. Men faren er heldigvis minimal. Det katolske Frankrike har hatt så mange demokratiske ledere i de senere år, både blant predikanter, tenkere, diktere, politikere og journalister at jordbunnen vanskelig kan gi vekstvilkår til totalitær sed.

Men det er ett spørsmål en med rette kan stille seg. Følger det ikke av den katolske lære at den sanne religion *skal* hjelpes av statsmakten? Frankrikes største katolske filosof i vår tid, Jacques Maritain, har drøftet dette problemet i en bok om «Menneskerettighetene og naturloven». (Les Droits de l'Homme et la Loi Naturelle, Paris 1945, side 30—31.) Han bekrefter at for dem som kjenner den, er det en plikt å arbeide for at den sanne religion hjelpes i sin åndelige misjon mer enn de religioner hjelpes som er en blanding av sant og usant. Men han understreker at dette ikke vil si at en skal ta sin tilflukt til voldelig undertrykkelse av religionens fiender eller at Kirken i dag skal fordre de privile-

UNA SANCTA

AV LUDWIG WOLLNICK

Og Han sa til sine disipler: «Det er umulig annet enn at det må komme forargelser».

Det er ikke vanskelig å forstå at den katolske kirke er et «motsigelsens tegn». Heri følger den bare i sin Mesters fotspor. Men hvorfor står den i «forargelsens» tegn? Hvordan kan dette religionssamfunn, fullt vitende om den urenhet og vannhellighet, det blod og smuts som kleber ved dens totusenårige historie, likevel fastholde sin påstand om å være «una sancta Ecclesia» — den ene *hellige* kirke? Hvordan kan vi katolikker som kjenner dens skrøpeligheter og utglidninger så godt som noen istemme: «Credo in unam sanctam . . .», uten å gjøre vårt hjerte til en røverkule?

Der er visse former for fariseisme som katolske kristne ikke kan ty til for å hjelpe seg ut av denne tilsynelatende klemme. De kan ikke stille seg på en abstrakt ideal-kristendoms plettfri og uangripelige grunn, i de urealiserte idéers uhåndgripelige skyggeverden og fraskrive seg et hvert ansvar for den historiske kristendoms såkalte falltito: «Se denne kirke.» Jeg kjenner ikke disse mennesker».

«Katolske kristne er også avskåret fra å forveksle kristendommen med mer eller mindre skarpsindige litterære rekonstruksjoner av den «på grunnlag av forskningens siste resultater». Slike rekonstruksjoner kan kanskje skape litteraturhistorie, men ikke historie. Kristendommen er en levende livsforvandlende og historiskskapende åndsmakt, eller den er ingenting: et dødt disseksjonsobjekt for den sammenlignende religionsforskning.

Man kan ikke tilhøre den kjempende kirke uten å stille seg solidarisk med dens historie. Man må elske den som den er. «Jeg ønsker den ikke fullkommen,» sier Bernanos, «den er levende».

gier som den hadde i middelalderen. «Det er Kirkens åndelige misjon som skal støttes, ikke den politiske makt eller de timelige fordeler som enkelte av Kirkens lemmer i dens navn kan komme til å fordre for seg.» Og, fortsetter han, på det nåværende utviklingstrin i samfunnslivet vil en sosial eller politisk favorisering av Kirken, eller timelige fordeler gitt dens prester eller troende, eller en politikk preget av klerikalisme nettopp komme til å sette denne *åndelige* misjon i fare i stedet for å støtte den. «Derfor er den forråtnelse av religionen innenfra som de totalitært-klerikale diktaturene i våre dager fremelsker, verre enn forfølgelse.»

Heldigvis er det franske biskoper, prester og troende som setter andre våpen inn mot tidens anti-religiøse strømninger enn dem som er naturlige for mennesker som er grepet av en håpløs kjærlighet til middelalderen. Kardinal Suhard har nylig sendt ut et hyrdebrev som har vakt stor oppsikt.

(Forts.)

Daniel Haakonsen.

Men denne kjærlighet må ikke gjøre blind eller fanatisk. Solidariteten har sine bestemte grenser. Den medfører ingen forpliktelse til å lukke øynene for, nekte, bortforklare eller forsvare de skitne og blodige flekker som vansirer kirkens menneskelige ansikt. Den som tror at kirken har noe å frykte fra den historiske sannhet tror innerst inne ikke at kirken er det menneskelige organ for den overnaturlige sannhet. Som kjent står Vatikanets arkiver til fri rådighet for den historiske forskning.

Det er ikke et retusjert søtladent idealportrett vi bekjenner oss til når vi bekjenner oss til «unam sanctam». Det er heller ikke sporene etter de menneskelige utglidninger som formørker og fordreier dens virkelige trekk.

Hva er det da?

*

Hellighet er en guddommelig vesenegenskap. Bare Gud er hellig, er den absolutte ublandede renhet og fullkommenhet. Derfor heter det om Kristus i «Gloria»: «Tu solus sanctus», — Du *alene* er hellig.

Men Gud kan skjenke, meddele noe av sin egen essensielle hellighet til sin skapning, skapt i Hans bilde. «Fecisti nos ad te», Han har skapt oss for samfunn med seg: — det umiddelbare «skue», den direkte visjon av Hans egen hellighet som vi kaller saligheten. Det som stenger mennesket inne i seg selv og skjuler Gud er dets opprørske egenvilje, dets urenhet og smuts. Betingelsen for at det kan utholde den umiddelbare visjon av Guds hellighet er at det selv blir helliggjort, d. v. s. at menneskeviljen blir helt likedannet med den guddommelige vilje og at menneskenaturen blir rensset for alle sine slakker og alt sitt smuts.

Gjennom Guds mennesekvorden, inkarnasjonen er denne helliggjørelse skjenket menneskene som en *mulighet*, et tilbud.

Dette er alt sammen elementær trossannheter. Det er nødvendig å minne om dem hvis vi vil gjøre oss klart hva vi legger i ordene når vi kaller kirken «una sancta».

Vi mener ikke dermed at den er hellig i kraft av det moralske fullkommenhetsideal som den stiller opp for sine medlemmer. Vi mener heller ikke at den primært baserer sin fordring på hellighet på de hellige menn og kvinner som er kommet dette ideal nærmest.

Kirkens hellighet er ikke en ideal aspirasjon. Det er ikke bare en egenskap den søker eller håper på engang å erverve. Det er noe den gjør fordring på å *være* «her og nå». Den er hellig fordi den oppstandne Kristus lever sitt hemmelighetsfulle skjulte liv i sitt «mystiske legeme», kirken, «alle dager helt til verdens ende».

Kristus er da den eneste kilde til all den hellighet som hans kirke kan gjøre krav på: — Tu solus sanctus.

Men kaller den seg ikke også «de helliges samfunn»?

«Hvis katolisismen virkelig var hva dens ortodoksi utgir den for å være, den ene sanne overnaturlige religion,» sier Friedrich Heiler i sitt kjente verk «Der Katholizismus», «da måtte den legge for dagen denne overnaturlige sannhet og hellighet på en slik måte i det virkelige

liv at intet fornuftig menneske kunne tvile på det med god vilje. Hvis virkelig den alene innehadde fylde av de overnaturlige nådeskatter, da måtte dens bekjennere som daglig drikker av disses nådeskatter være helgener og fullkomne. Hvis Kristus virkelig var ene nærværende i sitt eukaristiske sakrament, da måtte de som daglig mottar dette sakrament strømme over av Kristi kjærlighetsånd. Med alt dette et ikke tilfelle.

De fleste fromme katolikker er ikke renere, bedre, friere mennesker enn de fromme i andre religioner.»

Katolismen hevder ganske visst at den er «den ene sanne overnaturlige religion» og at den i sine sakramenter besitter fylde av de «overnaturlige nådeskatter». Den fastholder også uten avkortning Kristi «virkelige nærvær» i eukaristien. Men hevder den at eukaristien er Kristi eneste form for kommunion med menneskene?

«De helliges samfunn» eller kommunion er det levende åndsfellesskap mellom alle dem så står i levede kommunion eller forbindelse med Kristus. Dette samfunn teller blant sin medlemmer ikke bare mange levende kristne som ikke vet hvor Hans kirke er å finne i hele sin uavkortede enhet, klarhet og rikdom. Det teller uendelig mange flere som aldri har hørt tale om Ham eller bare har hørt falsk eller misvisende tale om Ham. «Jeg er verdens lys.» «Men det er mulig å strebe mot lyset uten å kjenne dets kilde.» «Enhver som av sannheten hører min røst.» Derfor finner vi Ham som St. Augustin sier «der hvor sannheten elskes».

Inkarnasjonen er formen og prototypen for Guds overnaturlige kommunion med menneskene: formidlingen av det guddommelige gjennom det menneskelige, det oversanselige gjennom det sansbare, det åndelige gjennom det legemlige, det uendelige gjennom det begrensede, det evige og alle steds nærværende gjennom det tids- og stedfeste, «historiske».

På samme måte som Gud legemliggjorde seg i menneskeskikkelse, er Hans oversanselige åndssamfunn legemliggjort i en «synlig», konkret «historisk» kirkeinstitusjon som fornyer og vedlikeholder sin overnaturlige forbindelse med Ham ved hjelp av de enkleste håndgripeligste materielle næringsmidler: vann, brød, vin.

Det samfunn, den kommunion som Kristus opprettet med menneskene er ikke bare «en» og «hellig» — den er også «katolsk», d. v. s. universell. Men den «synlige», inkarnerte katolske kirkeinstitusjons universalitet må nødvendigvis være begrenset av tid og rom, av rent historisk og geografisk betingede forhold og omstendigheter. Men enhver menneskelig bevegeuse eller impuls mot lyset har kommunionen med Kristus som forutsetning og gjenstand enten den er seg dette bevisst eller ikke. I sin tidløse universalitet omfatter denne kommunion alle mennesker «bonæ voluntatis» — «av den gode vilje».

Men hverken på det naturlige eller det naturlige sakramentale plan frambringer denne kommunion av seg selv, «automatisk» fullkomne mennesker, helgener. Den opphever ikke menneskets frihet til å bryte forbindelsen, «bli seg selv igjen», synke tilbake i seg selv, og isolere seg i sitt hovmod og sitt smuts. Kristus ga seg uten reserverasjoner for alle på korset. Han gir seg uten reserverasjoner til alle som søker Ham i eukaristien. Men hvor mange gir seg selv uten reserverasjoner?

En mannjevning mellom «de fleste fromme katolikker» og de «fromme i andre religioner» er ørkesløs. Pascal lar Kristus si: «Sammenlign deg ikke med andre, men med

meg. Dersom du ikke finner meg i dem du sammenligner deg med, da sammenligner du deg med noget vederstyggelig.»

Det er «Ecclesia triumphans», den rensede og lutrede kirke som er de fullkommengjortes samfunn. Den kjempende kirke består av alle dem som er på vandring mot dette mål, men som befinner seg på høyst forskjellig avstand fra det. Ingen kommer fram uten å ha gjennomgått den fullstendige lutringsprosess i «Ecclesia patiens».

Ordet «helliggjørelse» kan brukes i to forskjellige betydninger. Enhver menneskesjel som er i «nådens tilstand» kan sies å være «helliggjort» i og med at den er i levende kommunion med Kristus. Men dette behøver ikke å bety annet enn at den befinner seg på det laveste trin av den himmelstrepnde jakobstige som heter «fullkommengjørelsen». Ingen kan komme et trin høyere ved egne anstrengelser alene. Men heller ikke kan noen komme av flekken uten å anstrenge seg. Fullkommengjørelsen er en langvarig og gradvis indre lutringsprosess hvor hvert skritt høyere opp er resultatet av det hemmelighetsfulle samvirke mellom den helliggjørende nåde og den fri menneskevilje. Like lite som «nådestilstanden», den levende kommunion med Kristus er en ufortapelig gave, like lite er fullkommengjørelsen en plutselig eller automatisk prosess.

Kristi stedfortredende selvofer fritar ikke for denne lutring: — det er forutsetningen for at lutringen kan finne sted.

«Helgener» kaller vi de heroiske sjeler som frivillig oppsøker og underkaster seg denne lutring i dette liv.

Det er ingen hemmelighet at de fleste av oss foretrekker å oppsette det til vi ikke lenger har noe valg.

Det er oss som må bære ansvaret for at kirkens hellighet er så vanskelig å få øye på for dem som står utenfor.

At Gud antok «tjenerskikkelse» vil ikke bare si at Han skjulte sin guddom i et hellig fullkomment menneskes skikkelse. Det er ikke bare den korsfestede, men også den oppstandne Kristus som har prisgitt sin menneskelighet, sitt legeme og blod og sin guddom «i synderes hender». Hans pasjonsdrama gjentar seg ikke bare «på ublodig vis» i messeofret. Det gjentar seg også i alle de «forargelser» og skandaler, alle de skjulte eller åpenbare fall, frafall, forræderier som geistlige og lege lemmer på hans «mystiske legeme» har gjort seg skyldig i. Enhver katolikk vet at det ikke bare er av kirkens ytre fiender at Han fornektes, forhånes, hudstrykes og kortsfestes. Det er Hans venners privilegium å svikte Ham. Og Hans farligste fiender har alltid vært å finne innenfor kirken, blant de «døde» lemmer på Hans mystiske legeme. «Judas var med Ham helt fra begynnelsen,» sier Mauriac, «og han er det ennå, han vil være det helt til slutt.»

Det er da «umulig annet enn at det må komme forargelser. «Gud tillater «klienten» å bre seg side om side med «hveten» helt til «høsten».

«Mitt rike er ikke av denne verden.» Kristi kirke er ikke av «denne verden». Dens bærende impuls har ikke sitt utgangspunkt i og sitt endelige mål i tiden, men i evigheten. I en verden som ikke kjenner andre verdier enn dem som oppstår og går til grunne i tiden, er det dens primære oppgave å forkynne og «inkarnere» den indre frihet og uavhengighet av alle disse forgjengelige goder: — forutsetningen for at mennesket kan realisere sin høyeste bestemmelse.

Men dette er ikke ensbetydende med å fordømme disse mål for menneskets naturlige streben som i seg selv ufornelige med dets overnaturlige bestemmelse. Mennesket i sin falne tilstand er ikke et fundamentalt fordervet, men et fundamentalt splittet og forvirret vesen. Regenerasjonen består derfor ikke i tilintetgjørelsen, men i «forvandlingen», fullkommengjørelsen av dets natur. Den «helliggjørende nåde» som overstiger naturen, forutsetter naturen, og gir den tilbake hva den har forspilt.

Den oppgave som påhviler de kristne «her og nå», i denne verden er å arbeide for gjenopprettelsen av det tapte balanseforhold mellom de «naturlige» og de overnaturlige mål for den menneskelige streben.

At kirken er «katolsk», d. e. universell vil ikke bare si at den ikke anerkjenner noen av de naturgitte skillelinjer eller motsetningsforhold mellom menneskene der bunder i rase, nasjonalitet, klasse, begavelse, dannelsesnivå eller kulturtrin som en hindring for innlemmelse i Kristi mystiske legeme. Den er åpen ikke bare for *alle* mennesker, men for det *hele* menneske — for å gjøre det *helt*. Alle de naturlige menneskelige virksomhetsformer finner her sin fruktbare og nødvendige funksjon i totalorganismen.

Gudsriket er ikke av denne verden. Men den kjempende kirke står midt oppe i denne verden. Den er gudsriket i «embryoform», i dets grumsede og gjærende puppetilstand. Dens guddommelige side er skjult for «denne verden». Men de mennesker den består av eksisterer i denne verden og i sin ytre organisasjonsform og i de ytre vilkår for sin virksomhet atskiller den seg derfor ikke fra andre menneskelige samfunn, institusjoner eller organisasjoner.

Der er mange som ikke kan forsone seg med dette. De kan ikke finne seg i at gudsriket selv i «tjenerskikkelse», i embryoform, i puppetilstanden skal oppvise et byråkrati, en «Codex Juris Canonici», et finansvesen, et diplomati.

Og hvem vil nekte at det er her, i sine nødvendige kontaktpunkter med «denne verdens» makter at de mennesker som i verdens øyne er identiske med kirken, møter sine største farer og fristelser?

Det er her vi må søke nøklen til det mysterium som innleder Kristi framturen for «verden»: — fristelsene i ørkenen. Må vi ikke i denne beretning se Hans veldigste advarsel til de mennesker som skulle betros ledelsen og forvaltningen av Hans rike?

Det var uunngåelig at den rikdom og makt som fulgte med kirkens utbredelse blant menneskene måtte bli en uimotståelig magnet for den sverm av parasitter som er forråtnelsesbakteriene i dens organisme. Alle Kristi handlinger har symbolsk perspektiv. Den eneste gang Han grep til en *svøpe* var da Han jaget parasittene ut av templet.

«All makt forderver, og total makt forderver totalt,» sier den berømte katolske historiker Lord Acton. Her strekker en rent menneskelig motvekt ikke til.

Nettopp i kirkens dypeste forfallsperioder kan vi finne den klareste bekreftelse på dens fornyelseskilders overnaturlige utspring.

Forfallet har aldri vært et *rafall*, en apostase fra dens sentrale oppgave og funksjon: — å bevare og forsvare det opprinnelige åpenbaringsinnhold mot forvanskninger eller angrep og overlevere det fra slekt til slekt i essensielt uforandret skikkelse.

Kirken har derfor alltid i sin lære vært i besittelse av

korrektivet for alle utglidninger i dens menneskelige ledeses eller lemmers *liv*.

Den har heller aldri manglet sitt *salt*: — de utvalgte heroiske sjeler hvis misjon det er gjennom «Imitatio Christi» å gi den praktiske demonstrasjon av at den helliggjørende nåde er noe annet og mere enn en from talemåte: — det overnaturlige utspring for kirkens mirakuløse regenerasjonsevne.

Ludvig Wollnick.

Den katolske kirke på Island

I mai måned opprinner en høytidsdag for katolikkene på Island. Da prestevigsles en ung islender, Hakon Loftsson i Reykjaviks skønne domkirke av Islands apostoliske vikar, biskop Johs. Gunnarson.

Den unge vordende prest er født i Reykjavik. Femten år gammel ble han sendt til Aberdeen i Skottland for å studere engelsk og fikk sitt hjem i en katolsk familie hvis fromhetsliv grep ham så sterkt at han begynte å studere den katolske tros lære, hvilket førte til hans konversjon. Han vendte tilbake til Island hvor han som eneste katolske student frekventerte universitetet i Reykjavik.

Faren til den nåværende katolske biskop på Island var for 20 år siden den eneste innfødte katolikk på øya. Han het Gunnar Einarsson. I dag teller de katolske menigheter på Island ca. 400 medlemmer med biskop Johannes Gunnarsson i spissen og den katolske katedral kneiser som hovedstadens vakreste byggverk. Menighetene er i fortsatt vekst, men de gamle islendinger gjorde også i det 16. årh. sterk motstand da en ville påtvinge dem den lutherske lære. De ble ledet av biskop Jon Arason av Holar og biskop Ogmund Palsson av Skalholt som begge måtte bote med livet for dette — den ene ble halshugget og den annen ført i fangenskap til Danmark hvor han døde enten underveis eller like etter ankomsten. Så var Island uten katolsk presteskap i flere hundre år inntil en fransk pater Beaudoin i 1857 fulgte pater Bernard da denne dro deropp for å røkte sjelesorgen til de franske fiskere hvis arbeid førte dem til denne nordatlantiske øy. Pater Beaudoin ble deroppe. Den første tid var streng men så skjedde det to bemerkelsesverdige konversjoner. Gunnar Einarsson og hans venn Jon Sveinsson reiste i 1870 til Københavns universitet for å studere der. De konverterte, og mens Sveinsson reiste til Amiens hvor han trådte inn hos jesuittene og siden ble den berømte skribent og forfatter av de verdenskjente «Nonni»-bøkene vendte Einarsson tilbake til Island, giftet seg og fikk tre sønner og to døtre. Den ene av sønnene er altså den nåværende biskop Gunnarsson som i 1943 mottok bispevigslens i Washington.

Pater Beaudoin hadde i sin tid kjøpt den grunnen i Reykjavik hvor nå katedralen og de andre katolske institusjonene ligger. Den første kirkebygning ble reist i 1897 og katedralen konsekret i 1929 av kardinal van Rossum, Propagandakongregasjonens prefekt som samtidig vigslat mgr. Meulenbergs til biskop over det apostoliske prefektur Island. I 1924 ble det åpnet en ny katolsk stasjon på Hafnarjudur med et hospital på 50 senger hvortil det i 1936 kom en skole. 1936 ble hospitalet i Reykjavik betydelig utvidd og et nytt bygd på Stykkisholmur.

Da Island under krigen ble okkupert av amerikanske tropper ble klostret i Hafnarjurdur rekvirert og Karmelittsøstrene som ledet det måtte i 1943 forlate Island og reise til Amerika hvor priorinnen moder Elisabeth døde i Boston 1944. Opprinnelig kom disse Karmelittsøstre i 1939 fra Holland. Under krigen bodde de i Karmelklostrene i Indianapolis, Newport og Boston men sommeren 1945 er de vendt tilbake til sitt kjære kloster på Island.

Som allerede før meddelt her i «St. Olav» er søstrenes formål i første rekke å be for de nordiske land. De lever av sin håndgjerning og salget av hagens produkter. Takket være de varme kjelder er det jo forholdsvis lett å drive lønnsomt hagebruk på Island og en hollandsk ekspert har hjulpet søstrene med selve anlegget av hagen og satt arbeidet med den i sving.

I et intervju i «Catholic Herald» har biskop Gunnarsson uttalt seg meget optimistisk om den katolske Kirkes framtid på Island. Øya er i dag en internasjonal flyplass av stor betydning og er dradd fullstendig ut av den isolasjon som før var en følge av selve beliggenheten. I 1948 vil et tipp-topp moderne hotell stå ferdig i Reykjavik og Islands mange særpregede naturherligheter vil dra mange turister til landet. Som folk betraktet, sier biskopen, står islendingene på et meget høyt kulturelt nivå og leselysten er stor så det er et rikt felt for katolske bøker. De fleste av iallfall Reykjaviks befolkning behersker det engelske språk og det er mange bokhandlere med stort utvalg. Islendingenes hele intellektuelle utrustning gjør dem mottagelige for de katolske sannheter og med det oppfrende arbeid som utføres av prester og søstre hånd i hånd med nidkjære katolske legfolk er det ingen tvil om at katolisismen vil være i stø og sikker vekst på Island i tiden fremover.

En Osloaften i feriehemmets tegn

Elisabethkongregasjonens aftenunderholdning søndag 20. april til inntekt for feriehemmet ble en avgjort suksess. Fremmøtet var strålende. Salen kunne knapt ha rommet flere — et slående bevis på hvor stor interesse der er for denne sak. Det var også et bevis på hvor stor offervilje der er i våre menigheter når det er en reell oppgave å samle seg om, hva også det utrolige utbytte av aftenens utlodning fortalte. Ved siden av disse interne gleder og interesser må vi dog gi aftenens velvillige og elskverdige foredragsholder, statskonsulent fru *Ingrid Askevold*, broderparten av æren både for frammøtet og for den høye stemning som aftenen var båret av. Men vi skal også i all beskjedenhet få være enig med fru en i at festens bluss ble tent da småbarna fra instituttet og barnehagen, etter fru Nylunds fine og stemningsfulle prolog, åpnet programmet med sine henrivende små numre. Hvelvet der seg ikke en blå himmel over oss, da Maja og Kaja i høyrode kjoler med hvite forklær — hånd i hånd med sine små spann — i all uskyldighet dro inn i Ole Halvors kløvereng og plukket bær? Lykkelige over all måte var de inntil den onde samvittigheten meldte seg og la en mørk sky over deres små hoder, mens de ilte ut av paradiset. I det hele tatt var barnas prestasjoner yndefulle og til stor ære for søstrenes instruksjonsevne.

Fru Askevolds foredrag formet seg til det fineste innlegg i kvinnesaken, som kan tenkes. Hun skildret med ord og lysbilder andelsvaskerier og modernisering av gamle kjøkkener fra en studiereise i Sverige. I talende bilder viste hun oss kvinnes slit gjennom århundrer — med tunge vannbøtter i kulde og snøkav — ufysiske bryggerhus med gamle avskjæringer til vaskebaljer — med skylling av tøyet i den iskalde elven ved vintertid m. v. I sannhet skal det sies, at kvinnene har tatt sin part av slitet i det daglige liv i Norden.

Utrivelige og tungvinte kjøkkener ble også anskueliggjort som ramme om en gammel utslitt husmor i uavladelig bevegelse som et perpetuum mobile. Men da vi gjorde et hopp inn i fremtiden viste den samme husmor seg som en blid, rett ungdommelig kvinne i sin beste alder, der hun satt i det forvandlede kjøkken og kjevlet ut kakeideiger. Tenk! slik kan et gammelt kjøkken komme inn under forvandlingens lov, når vi setter et klokt hode til å utnytte mulighetene og tar den moderne teknikk i vår tjeneste.

Og hvorfor ikke? Vi ser ikke annet enn at han far sjøl for lenge siden har innsett dette, spesielt i landbruket, og til enhver tid holder seg ajour med alt av tekniske oppfinnelser, som kan lette arbeidet for ham.

Med den skrikende nød på arbeidshjelp rykker nå andelsvaskeriene fram med stormskritt. Den store flere dagers vasken blir ferdig på noen timer i de lyse, tørre og varme lokaler.

Det er snart 100 år siden Camilla Collet åpnet sin kampanje fra de «Stummes leir». Og hennes kamp gjaldt ikke bare kvinnens frigjørelse, hennes politiske rettigheter og sosiale stilling utadtil, men også hennes menneskeverdige rettigheter i hjemmet. Hadde vi gjennom de svunne år hatt mange personligheter av Ingrid Askevolds stopning til å kjempe for kvinnen i hjemmet — og hun blir nå allikevel den som danner kvinnesakens fundament — så hadde meget av slit og lidelse vært spart, og meget av edelt menneskeverd fått en rikere og lykkeligere utfoldelse.

Sikkert føler hele forsamlingen, som med intens interesse fulgte fruens vekkende og instruktive foredrag seg i taknemlighetsgjeld til henne for de impulser hun ga, spesielt husmodre med gammeldagse kjøkkener. I sin tid vil de nok utløses i forskjellige forbedringer. Selv den, hvis kjøkken knapt kan kalles så, så for seg en hel vegg omdannet til en eneste reol, hvor alt av smått og stort kunne samles i oversiktig orden — og dertil et malerspann med håpets lysegrønne farge!

Til slutt gledet fru *R. Kristensen* oss med sine skjønnne sanger, akkompagnert av hr. organist *Wolfgang Olafsen*.

Og nå tror jeg vi alle er enige om å gi Elisabethkongregasjonens damer med dens utrettelige og initiativrike formann, fru *Aggi Bruse*, medaljen «hederlig omtale» som foreløpig anerkjennelse! Dette strålende tiltak var simpelthen innspurten til ønskedrømmens realisasjon. Det lå i luften søndag, at nå var steinen begynt å rulle. Arkitektens utkast hang jo alt på veggen med dimensjoner som overgår våre dristigste drømmer.

Menighetens fedre og sønner vil nå sikkert ikke la kvinnene være alene om dette loft. Skulle ikke St. Joseph, tommermannens sønner føle seg kallet til å gå i sin fars spor med sag og øks? Enn St. Olavs og St. Halvardslagene? De har også stor en arv å bære fram. Ta også O.K.Y. og speiderne med. Det er fremtiden som skal føre vårt verk videre. I det hele tatt la oss alle løfte i flokk! Dette er den første store sosiale sak på 100 år. La oss kaste et blikk på søstrenes mange byggverker, som har reist seg i disse år i neste-

kjærlighetens tjeneste for å få mot til å gå til verket. De hadde vel heller ingen millioner å begynne med. Men hvem vet, om der ikke nå i en forglemt skuff kan ligge et eller annet legat eller fond, som lengter etter å se dagens lys og gi grunnvold for en ønskedrøm.

S. Ø.

Her hjemme - -

Hønefoss. Søndag 20. april ble for St. Theresias menighet i Hønefoss en strålende høytidsdag idet vår kjære overhyrde biskop Mangers var ankommet for å meddele fermelsens hl. sakrament til 3 av våre unge trosfeller. Som faddere fungerte fru Dahl og Hj. Løwaas. Den høytidelige levitmese celebrertes av soknepresten pastor Bzdyl assistert av prestene Rommelse og Høgh. — I den skjønneste tale som biskopen holdt pekte han på de mange nådegaver fermelsens hl. sakrament gir dem som mottar det. Et vakkert innslag i høytideligheten var at fermlingene samt deres pårørende m. flere mottok den hl. kommunion.

Søstrene med assistanse av en del unge menn sang vakkert og stemningsfullt en to-stemmig messe. Kirken var stuvende full av folk som interessert fulgte med i vår Kirkes mange og vakre seremonier. Etter messen samledes man i foreningslokalet hvor våre utrettelige søstre med moder Augustine i spissen hadde arrangert alt på det nydeligste og her fikk menigheten anledning til å hilse på sin overhyrde. Ved bordet takket en av menigheten biskopen for at han var kommet og uttalte håpet om at det ikke måtte vare altfor lenge til at vi igjen kan få oppleve en sådan høytid. — Vi takker på det hjerteligste alle som var behjelpelig med at det hele ble så vellykket. Vi takker vår kjære sokneprest pastor Bzdyl, moder Augustine og de øvrige søstre som alltid står til tjeneste når det trenges. — Hjertelig takk!

Referent.

- og derute

DEN KATOLSKE NEGERBEFOLKNING I U.S.A. er i løpet av siste år steget 2½ % og teller nå 321 995 medlemmer som disponerer 360 kirker — mot 343 i fjor — og 545 prester — i fjor 513. 1600 ordenssøstre underviser i 283 skoler som frekventeres av 62 294 elever.

KATOLSKE STUDENTERFORBUND VED ENGELSKE UNIVERSITETER har besluttet at hvert forbund skal adoptere et tysk universitet med det formål å sende det bøker, aviser og tidsskrifter som kan skape personlig og kulturell kontakt. Ideen er utgått fra 17 katolske engelske studenter som var delegerte ved den internasjonale kristelige studentkonferanse som ble holdt i januar i Münster.

Londonuniversitetet har selv adoptert Münster og forbindelsene mellom enkeltpersonene er i full sving. De engelske studenter håper å kunne få innby 5 tyske studenter til deres katolske sommerleir i august måned i Belmont, Pertsire.

I U.S.A. SKAL 1. MAI VÆRE BØNNEDAG FOR RUSSLAND OG ALLE andre kommunistiske land. I over 200 byer er det arrangert bønnegudstjenester for Russlands omvendelse. Det er det katolske landsforbund «St. Christopher-ridderne» som har utkastet tanken.

RESTAURERINGEN AV DE BOMBEHERJEDE ØSTERRIKSKE katedraler vil ta lang tid. St. Stefan-domkirken i Wien vil ikke bli fullført før i 1955 og kirken i Strassburg som ble bombet i 1944 blir ikke ferdig før i 1952.

EKSISTENSIALISMEN HAR VÆRT GJENSTAND FOR EN rekke gjesteforelesninger ved St. Tomas Akvina-akademiet i Rom som ble holdt for et internasjonalt publikum i begynnelsen av april måned. Hvor internasjonalt kan forstås av foreleserene som innledet diskusjonene og hvorav minister Guido Gonella talte på italiensk om «kultur og internasjonale

forbindelser» — dominikanergeneralen Emmanuel Suarez på spansk om «Nasjonenes forbund og de store katolske skribenter» — den franske ambassadør ved den Hl. stol Jaques Maritain på fransk over «den kristnes plass i den menneskelige sivilisasjon» — professor Gundlach ved det pavelige gregorianske universitet i Rom på tysk over «Mennesket i de internasjonale økonomiske forbindelser» og den irske ambassadør ved den Hl. stol Walske på engelsk over «Katolisismen og universitetet».

EN INTERNASJONAL KONGRESS AV KATOLSKE SYKEPLEIERSKER har funnet sted i Rom. Det møtte representanter fra alle fem verdensdeler.

DET FINSKE KATOLSKE BLAD «JUVENTUS CATHOLICA» utkommer nå igjen både på finsk og svensk. Det ble som bekjent startet i 1945, og måtte høsten 1946 ta en lengere stans, men ser ut til nå å være i full vigør.

REDAKTØRENE FOR DEN KATOLSKE PRESSE I TYSKLAND har gjort henvendelse til paven i anledning de harde papirrestriksjoner som truer med å stanse hele den katolske pressevirksomhet i landet. «L'Osservatore Romano» er blitt anmodet om å tre støttende til og Vatikanet overveier hva som kan gjøres da en stans vil skape en meget alvorlig situasjon — den katolske presse i Tyskland er av livsviktig betydning gjennom de prinsipper den representerer.

Folkegaven til kongen

Som en vil ha lest i dagspressen er det utsendt et opprop om bidrag til en folkegave til vår konge på hans 75 års dag 3. august i år.

Jeg legger herved alle våre trosfeller varmt på sinne å nytte dette høve til å vise vår høytelskede konge vår takknemmelighet for den måte han også i «de dager hvorom det står skrevet at de behager oss ikke» holdt troen og håpet og kjærligheten til fedrelandets sak levende i våre hjerter ved sitt lyssende og varmende eksempel. Ikke et sekund vaklet han, men gikk stø og uredd den ofte tunge pliktoppfyllelsens vei fram — fra det fjerne lyste hans skikkelse som en stjerne vi trygt kunne styre hver vår lille båt etter. Den ville føre oss gjennom uværet og brenningen trygt i havn.

Vi kom i havn — og ingen glemmer vel den kvelden da lyset igjen strålte ut fra kongens arbeidsværelse på slottet og fortalte at nå lå makten igjen i rettens hender!

Vi jublet kong Haakon VII imøte i takk og med mange gode ord — men nå skal det vise seg hva som sto bak ordene. Nå skal vi vise vår takknemmelighet i gjerning. Vi kommer hver med vår gave, vi katolikker også — og hver eneste gave bæres oppe av vår inderlige bønn:

Gud, sign vår konge god!

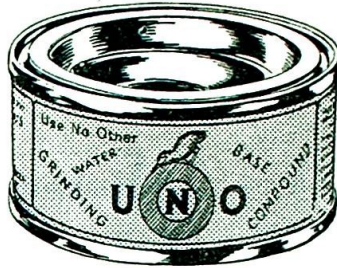
† Jac. Mangers,
biskop av Selja.

Blaise Pascal
TANKER

Første fullstendige utgave på norsk. Ved A. J. Lutz. Boksutstyr ved Ørnulf Ranheimsæter.

Kr. 16,00, ib. kr. 21,60

DREYERS FORLAG
OSLO

**Besie
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

Ingeborg Møller
**DE TOLV
APOSTLERS
SAGA**

Kr. 11,50, ib. kr. 14,93

DREYERS FORLAG
OSLO

Før barn.

BARNAS BØNNEBOK

Innb. i sort shirting kr. 1.00.
Innb. i farget granitol kr. 1.50

JEG GÅR TIL SKRIFTE

En liten skrifteandakt for små barn, som blir forberedt til den første hellige kommunion, illustrert — kr. 0.50.

Fåes kjøpt på

St. Josephs Innstitutt,
St. Olavs redaksjon og
«Concentra»,

— OSLO —

T. S. Jacobsen
Begravelsesbyrå

Ullevålsvn. 1
Telf. 33 23 34 - 33 22 46
Privat 55 85 50 - 69 43 72

**Grei
ung dame**

søkes til hjelp for husmor, fast eller midlertidig. Bra lønn. Kost og losji om ønskes. Henv. telefon 69.98.69 eller fru overrettssakfører Børresen, Krohgsvei 13, Besserud, Holmenkollbanen.

St. Gudmunds legat

Til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem i Norge.

Søknader (med anbefaling fra vedkommendes sokneprest) bes sendt snarest til Prioeren for Dominikanerne, Neuberberggaten 15, Oslo.

**N. K. K. F.'s
Utdannelsesfond for ungdom**

utdeler i juli måned en del av inneværende års renter. Ansøkingene må være anbefalt av vedkommendes sokneprest og tilstillet viseformannen, fru Elisabeth Sinding, Gabelsgt. 23, Oslo, innen 1. juni.

Erindringsliste:

Oslo katolske menighetpleies kontor.

Åpent fra kl. 11—13 torsdag,
fredag og lørdag.

St. Elisabethkongregasjonen av St. Olav, Oslo

Felleskommunion søndag 4. mai.
Møte i klubblokalet 6. mai etter
andakten med foredrag av preses.

Mariakongregasjonen Oslo

Møte i St. Josephs kapell onsdag
7. mai etter andakten.

Felleskommunion påfølgende søn-
dag 11. mai i St. Halvards kirke.

Det selskapelige møte i mai fal-
ler inn med stevnet på Hovedøya,
hvortil medlemmene anmodes om
godt frammøte, og samling under
kongregasjonens fane.

St. Franciskus 3. orden Oslo

Møte i St. Halvards prestegård
fredag 9. mai kl. 19.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

REDAKTØR:

E. DITHMER-VANBERG

REDAKSJON OG EKSPEDISJON:

Akersvegen 5 I. Telefon 42 37 43.

ST. OLAVS EKSP. OG FORLAG:

Kl. 10—15, unntatt onsdag.

Utbetalinger kun tirsd. kl. 13—14.

ABONNEMENTSPRIS: kr. 2,50 pr.

kvartal, for utlandet + avisporto.

ABONNEMENT tegnes i ekspedi-

sjonen og på etthvert postkontor.

ANNONSER må være innsendt inn-

nen søndag aften.

MANUSKRIPTER må være inn-

sendt innen fredag aften.

Stevne på Hovedøya

søndag 18. mai

Klostrets 800-årsjubileum 1147—1947

Program:

- Kl. 8.30: Stevnedeltagerne møter utenfor Akersveien 5
hvor billett og program for dagen fås kjøpt.
Avmarsj til Tordensskjolds plass.
Avdelingene marsjerer i følgende orden:
Speiderne, St. Sunniva skole, Ungdomsforenin-
gen, St. Elisabethkongregasjonen, Ordens-
søstrene, Mariakongregasjonen, Josefsforenin-
gene, øvrige deltagere.
- » 9.40: Avreise fra bryggen.
 - » 10.30: Oppmarsj til klosterruinene.
 - » 11.00: Prelatmesse. (Anledning til kommunion.)
 - » 12.15: Spisepause.
 - » 13.30: Stevne på idrettsplassen. St. Olavs Hymnen
synges. Tale av forbundets formann, Wilfred
Fiala. Foredrag av arkitekt Grh. Fischer.
 - » 15.00: Lek.
 - » 17.00: Mai-andakt.
 - » 18.00: Tilbakereise.

Mat og kaffekopp medtas, kaffe serveres.

I tilfelle av regn henlegges festligheten til St. Olavs
kirke, med Pontifikalmesse kl. 11. Mai-andakt kl. 19.
deretter festmøte.

St. Olavslaget, Oslo

Familieaften søndag 11. mai

etter andakten, i Akersveien 5.

Foredrag med lysbilder av frk. Østensvig.
Musikalsk underholdning ved fullm. Kristensen.
Beverting. Litt kaffe medtas. — Entré kr. 1.50.

Styret.

Ungt katolsk ektepar

søker leilighet eller vær. med adg. kjøk. Alt har interesse.

Eksp. anv.